

2006. szeptember 27., szerda

P6_TA(2006)0381

Törökország előrehaladása a csatlakozás felé vezető úton

Az Európai Parlament állásfoglalása Törökország csatlakozás felé történő előrelépéséről (2006/2118(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottságnak a Törökország által 2005-ben elért haladásról szóló jelentésére (COM(2005)0561),
  - tekintettel a Törökországgal folytatandó tárgyalások megkezdéséről szóló, 2005. szeptember 28-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
  - tekintettel a Bizottság 2005. évi bővítési stratégiai dokumentumáról szóló, 2006. március 16-i állásfoglalására ⁽²⁾,
  - tekintettel a 2004. évi jelentésről és az Európai Bizottságnak Törökország csatlakozás felé történő előrelépésére vonatkozó ajánlásáról szóló, 2004. december 15-i állásfoglalására ⁽³⁾,
  - tekintettel a nőknek a török társadalmi, gazdasági és politikai életben betöltött szerepéről szóló, 2005. július 6-i állásfoglalására ⁽⁴⁾,
  - tekintettel a 2005. október 3-án kialakított, Törökországgal kapcsolatos tárgyalási keretre,
  - tekintettel a Törökország csatlakozási partnerségében megfogalmazott elvekről, prioritásokról és feltételekről szóló, 2006. január 23-i 2006/35/EK tanácsi határozatra ⁽⁵⁾, amely rövid és középtávú prioritásokat határoz meg,
  - tekintettel a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendeletre ⁽⁶⁾,
  - tekintettel Törökország Ciprusra vonatkozó 2005. július 29-i nyilatkozatára, a Tanács 2005. szeptember 21-i nyilatkozatára és Törökország 2006. január 24-i cselekvési tervére,
  - tekintettel az Európai Uniónak az EK–Törökország Társulási Tanács 2006. június 12-i 45. ülése alkalmából előterjesztett állásfoglalására,
  - tekintettel a brüsszeli Európai Tanács 2006. június 15–16-i ülésének elnökségi következtetéseire,
  - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
  - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére (A6-0269/2006),
- A. mivel 2005. október 3-án a Tanács jóváhagyta a Törökországgal az európai uniós csatlakozásáról folytatandó tárgyalások keretét, és ezáltal lehetővé tette a tárgyalásoknak az ülés utáni haladéktalan megkezdését, és mivel a Bizottság jelenleg folytatja a közösségi vívmányok vizsgálatának hivatalos eljárását, amely bizonyos politikai területeken jól halad, és egy fejezetet, a „Tudomány és kutatást” a 2006. június 12-i csatlakozási konferencia során megnyitottak és ideiglenesen lezártak;
- B. mivel a tárgyalások előrehaladása a csatlakozási partnerségben megállapított prioritások teljesítésétől, a tárgyalási keret követelményeitől, valamint a társulási megállapodás (ankarai megállapodás) és az ahhoz fűzött kiegészítő jegyzőkönyv teljes körű végrehajtásától függ majd, beleértve a határviták és a ciprusi kérdés átfogó rendezését, amelyet a sziget mindkét oldalának támogatnia kell;
- C. mivel az uniós csatlakozás alapja mindig az összes koppenhágai kritériumnak való megfelelés volt, és ennek a jövőbeli csatlakozások során is így kell maradnia;

⁽¹⁾ HL C 227. E, 2006.9.21., 163. o.

⁽²⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2006)0096.

⁽³⁾ HL C 226. E, 2005.9.15., 189. o.

⁽⁴⁾ HL C 157. E, 2006.7.6., 385. o.

⁽⁵⁾ HL L 22., 2006.1.26., 34. o.

⁽⁶⁾ HL L 65., 2006.3.7., 5. o.

2006. szeptember 27., szerda

- D. mivel az Európai Parlament 2004. december 15-i és 2005. szeptember 28-i említett állásfoglalásaiban hangsúlyozta, hogy a csatlakozási tárgyalások megkezdése abban az esetben ajánlott, ha megállapodás születik arról, hogy a tárgyalások első szakaszában kiemelten kezelik a politikai kritériumok teljes körű megvalósítását, valamint hogy a miniszteri szintű tárgyalások minden ülését meg kell előznie a politikai kritériumok nemcsak elméleti, hanem gyakorlati értékelésének is, ami által hatékony és állandó nyomást gyakorolnak a török hatóságokra a szükséges reformok ütemének fenntartása érdekében, továbbá arról, hogy a politikai kritériumok teljesítésére vonatkozó, egyértelmű célokat, időkereteket és határidőket tartalmazó teljes körű programot kell meghatározni;
- E. mivel, elismerve egyúttal, hogy a reformfolyamat fenntarthatóságának és visszafordíthatatlanságának szavatolása céljából a sikeres reformoknak a török kormányzat és társadalom ösztönző erejéből kell fakadnia, az EU-nak továbbra is figyelemmel kellene kísérnie a reformok hatáskörét és megvalósítását,
- F. mivel országjelentésében a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a változások üteme az elmúlt évben lassult, hogy a végrehajtás továbbra is egyenetlen, és hogy további jelentős erőfeszítésekre van szükség az alapvető szabadságok és emberi jogok – különösen a véleménynyilvánítás szabadsága, a nők jogai, a vallásszabadság, a szakszervezeti jogok, a politikai szabadságok, a kisebbségi jogok, a nyelvi és kulturális jogok, valamint a kínzás és a kegyetlen bánásmód elleni harc további erősítése és a bírósági határozatok állami szervek által történő gyors és megfelelő végrehajtása – tekintetében;
- G. mivel a véleménynyilvánítás szabadsága terén tett előrehaladás még mindig messze nem kielégítő, így ez az előrelépés vegyes képet tár elénk, amely tartalmaz bizonyos kedvező fejleményeket, mint például a török büntető törvénykönyv 216. és 301. cikke alapján elítélt Ibrahim Kaboğlu és Baskin Oran professzorok közelmúltbeli szabadon bocsátása, Murat Belge újságíró, Elif Shafak regényíró és Perihan Mağden író, valamint Orhan Pamuk író közelmúltbeli szabadon bocsátása, ugyanakkor számos emberi jogi aktivista ellen még mindig folyik eljárás, továbbá újságíróknak és kiadóknak továbbra is perekkel kell számolniuk, Hrant Dink újságírónak is, akinek ügyét a bírósági végzéssel elrendelt felmentése ellenére a semmitőszék elé utalták, és akinek egy másik eljárással kapcsolatban három évet kell börtönben letöltenie, és másoknak, mint például Eren Keskin emberi jogi aktivistának, akit elítéltek;
- H. mivel a fellebbviteli bíróság 2006. július 12-i ítéletében jóváhagyta a Hrant Dinkre kiszabott hat hónap felfüggesztett szabadságvesztést, mivel a török büntető törvénykönyv 301. cikke értelmében megsértette a „törökséget”;
- I. mivel Törökország az Európai Parlament és számos tagállam több felszólítása ellenére sem ismerte még el az örmények ellen elkövetett népirtást;
- J. mivel a terrorizmus megszüntetését célzó nemzetközi egyezményeket alaposan figyelembe kell venni a terrorizmus elleni új jogszabályok szövegezésekor;
- K. mivel a terrorista bűncselekmények meghatározását összhangba kell hozni a nemzetközi normákkal és szabványokkal, különösen a polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányának 15. cikkében foglalt a törvényesség elvével, amely rendelkezés még vészhelyzet esetén sem tesz lehetővé eltérést;
- L. mivel a közelmúltban elfogadott török terrorizmusellenes törvény jelenlegi tervezete különösen ellentétes az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa terrorizmus elleni küzdelemért felelős különmegbízottjának javaslatával, és veszélyezteti az alapvető szabadságok és emberi jogok terén végrehajtott korábbi reformokat azáltal, hogy újra bevezet olyan elemeket, melyeket korábbi reformok során kiiktattak, és mivel ez a tervezet a „terrorcselekmény” és a „terrorcselekmény elkövetői” kifejezés tág értelmű meghatározása és az ezen törvény hatálya alá tartozó bűncselekmények körének bővítése révén tovább korlátozhatja e jogok és szabadságok gyakorlását; mivel Törökországnak, az EU-hoz hasonlóan, törekednie kell annak megelőzésére, hogy a biztonsági szempontok korlátozzák a polgárok szabadságát, amivel kapcsolatban az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei ülése óta Unió-szerte egyre nyilvánvalóbbak a közös aggályok, amelyeket legutóbb a hágai program elindítása igazolt;
- M. mivel a Parlament legutóbbi jelentése óta a vallási kisebbségek előtt álló nehézségek elhárítása terén nem történt előrelépés, és mivel a régóta várt, jelenleg a török parlament előtt lévő, alapítványokról szóló törvény láthatólag nem szünteti meg az előző tervezetben fellelt hiányosságokat, például a vallási

2006. szeptember 27., szerda

alaptványok vagyonának lefoglalását, a jogi személyiséget, valamint a papképzés és a belső irányítás jogát érintő problémákat, és így nem felel meg az európai uniós előírásoknak, illetve a vallási közösség és általában a sokféle és független civil társadalomhoz szükséges nem kormányzati szervezetek elvárásainak,

- N. mivel a tábornoiki kar és a belügyminisztérium által 1997-ben aláírt Emasya jegyzőkönyv bizonyos körülmények között lehetővé teszi katonai műveletek végrehajtását, ha belső biztonsági kérdésekről van szó;
- O. mivel az erőszak újraéledése az ország délkeleti részében és a Kurd Munkáspárt (PKK) terrorcselekményeinek újbóli megjelenése, amelyeket a katonai műveletek nagyarányú fokozódása követett, súlyosan veszélyezteti a békét, a stabilitást és a demokráciát Törökországban, mivel hangsúlyozni kell, hogy a terrorizmus elleni fellépésnek a fenyegetéssel arányosnak kell lennie, és mindenkor tiszteletben kell tartania az emberi jogokra vonatkozó nemzetközi jogot;
- P. mivel az Erdoğan miniszterelnök által tavaly adott bátor és ígéretes jelzést, amelyben a kurd kérdéssel foglalkozott, eddig nem követték érdemi intézkedések;
- Q. mivel a török kormány nem rendelkezik a délkeleti régióra vonatkozó olyan átfogó stratégiával, amely a régió politikai, gazdasági és szociális fejlesztésére törekszik, és mivel eddig a délkelet-anatóliai beruházás Diyarbakirben és más tartományokban igen korlátozott hatást ért el;
- R. mivel a Törökországban élő egyéb nemzetiségi csoportok számára kedvező jelzést jelent az, hogy a kurd nyelvű műsorszórást három műsorszórón keresztül engedélyezték, jóllehet továbbra is időbeli és a programokra vonatkozó korlátozások vonatkoznak rájuk;
- S. mivel Törökországnak még végre kell hajtania az Emberi Jogok Európai Bírósága által hozott, még végrehajthatlan határozatokat, ideértve a Ciprusra vonatkozókat is, és mivel a Bíróság 2005-ben 290 ügyben hozott Törökországgal kapcsolatban ítéletet, amelyek közül 270 tartalmazott legalább egy jogsértésre vonatkozó megállapítást;
- T. mivel a török kormány az Emberi Jogok Európai Bíróságát létrehozó emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény részes fele, és mivel a Bíróság határozatainak a török kormány általi, meghatározott ügyekben megfogalmazott bírálata veszélyeztetheti a jogállamiság elfogadását a török közvélemény körében;
- U. mivel az EU tagállamai 2005-ben több mint 2000, török állampolgárok által benyújtott menedékkérelmet fogadtak el;
- V. mivel a Bizottság az előrehaladásról szóló jelentésében arra a következtetésre jutott, hogy a korrupció Törökországban továbbra is súlyos probléma, és mivel a Transparency International 2005. évi korrupciós indexén Törökország átlagos pontszáma 3,5 (egy olyan skálán, amelyen a 0 „nagyon korruptnak”, a 10 „nagyon tisztának” számít);
- W. mivel a török gazdaság elismerten szabadon működő piacgazdaság, és 2005-ben erős (mintegy 7,6%-os) növekedést, és a közvetlen külföldi befektetések növekvő mértékét érte el; mivel azonban a folyó fizetési mérleg tovább növekvő hiánya és a munkanélküliség magas szintje (mintegy 10,9 % 2006 márciusában) továbbra is aggodalomra ad okot;
- X. mivel Törökországot a régióban elfoglalt stratégiai földrajzi helyzete és számos nemzetközi kérdés (például energia, vízkészletek, közlekedés, határrendészet, terrorizmus elleni harc), valamint gazdaságának és emberi erőforrásainak dinamizmusa fontos szerep betöltésére teszi alkalmassá a régió előtt álló különböző kihívások kezelése, valamint az EU közös kül- és biztonságpolitikájának jövőbeni fejlődése terén;
- Y. mivel kulturális és történelmi háttere miatt Törökország híd szerepet tölthet be Európa és az iszlám világ között;
- Z. mivel Törökország geostratégiai helyzete, NATO-tagsága és az iszlám világgal való kapcsolata biztonságpolitikai előny lehet Európa számára;

2006. szeptember 27., szerda

- AA. mivel Törökország aláírta, de nem ratifikálta és nem hajtotta végre az ankarai megállapodást az új tagállamokra kibővítő kiegészítő jegyzőkönyvet, és mivel ez többek között a ciprusi zászló alatt közlekedő és a Ciprusi Köztársaság kikötőiből érkező hajók folytatólagos embargójához, e hajók török kikötőkbe való bejutásának megtagadásához, valamint a ciprusi repülőgépek embargójához, Törökország fölötti légtérhasználati jogainak és török repülőtereken történő leszállási jogainak megtagadásához vezetett,
- AB. mivel az Európai Közösség és tagállamai 2005. szeptember 21-i említett nyilatkozatának és a brüsszeli Európai Tanács 2006. június 15–16-i elnökségi következtetéseinek megfelelően az EU szorosan figyelemmel fogja kísérni és értékelni fogja az ankarai megállapodás és kiegészítő jegyzőkönyve Törökország általi teljes körű, megkülönböztetésmentes végrehajtását 2006-ban, és mivel az Európai Közösség és tagállamai kijelentették, hogy amennyiben Törökország nem teljesíti teljes mértékben szerződéses kötelezettségeit, az hatással lesz a tárgyalások teljes folyamatára,
- AC. mivel Törökország továbbra is indokolatlanul tart fenn blokádot Örményországgal szemben; mivel a blokádnak fenyegeti a térség stabilitását, akadályozza a jó szomszédi regionális fejlődést, továbbá sérti a felülvizsgált csatlakozási partnerség prioritásait és a tárgyalási keret előírásait,

Demokrácia és jogállamiság

1. hangsúlyozza, hogy a Törökország és az Európai Unió közötti kötelek erősítése alapvető fontosságú az EU, Törökország és a szélesebb régió számára;
2. üdvözlöi, hogy a „Tudomány és technológia” fejezet megnyitásával és ideiglenes lezárásával megkezdődött a Törökország és az Európai Unió közötti csatlakozási tárgyalások aktív szakasza; sajnálatát fejezi ki azonban a reformfolyamat múlt évben tapasztalt lelassulása miatt, ami különösen a véleménynyilvánítás szabadsága, a vallási és kisebbségi jogok, a polgári és katonai kapcsolatok, a helyi bűnüldözés, a nők jogai, a szakszervezeti jogok, a kulturális jogok és a bírósági határozatok állami szervek által történő gyors és megfelelő végrehajtása területén továbbra is fennálló hiányosságokban vagy nem megfelelő előrelépésben tükröződik; sürgeti Törökországot, hogy adjon új lendületet a reformfolyamatnak;
3. üdvözlöi a török kormány arra irányuló kezdeményezését, hogy ismét beindítsa a jogalkotási változás folyamatát azáltal, hogy a török parlament elé terjeszti a kilencedik jogalkotási reformcsomagot, amely tartalmazza többek között az ombudsmanról szóló törvényt, a katonai kiadások ellenőrzését lehetővé tevő, számvevőszékről szóló törvényt, az alapítványokról szóló törvényt és az igazságszolgáltatás működésének erősítésére szolgáló intézkedéseket, például a közigazgatási eljárásokról szóló törvényt, a korrupcióellenes intézkedéseket, a kisebbségi iskolák működését megkönnyítő intézkedéseket és a politikai pártok finanszírozásának átláthatóságát fokozó intézkedéseket;
4. hangsúlyozza, hogy egy demokráciában az alapvető jogok és szabadságok kérdésére vonatkozó jogszabálytervezeteket nyílt és átlátható módon kell megvitatni, és hogy a civil társadalmat e viták minden szakaszába teljes mértékben be kell vonni;
5. elvárja, hogy annak érdekében, hogy a kilencedik jogalkotási reformcsomag valódi lendületet adjon a reformfolyamatnak, a török parlament módosítsa, majd fogadja el ezt a csomagot, különös tekintettel a következőkre:
  - az igazságszolgáltatás működését és függetlenségét megfelelő intézkedésekkel megerősítik, amelyeket egy letelepedési törvénybe, egy a közigazgatási eljárásokról szóló törvénybe és egy a közigazgatási jogi eljárásokról szóló törvénybe foglalnak bele;
  - az alapítványokról szóló törvény megszünteti a vallási kisebbségeket sújtó jelenlegi korlátozásokat a jogi személyiség, a papképzés, a munkavállalási engedélyek, az iskolák és a belső irányítás tekintetében, megfelelően rendezi a lefoglalt vagyontárgyak kérdését és az állam ellen a bírósági ítéletek végrehajtásának elmulasztása miatti kártérítési perek indításának intézményét, továbbá teljes körű egyesülési szabadságot tesz lehetővé támogatva ezzel a plurális, független és magabiztos civil társadalom elvét;

2006. szeptember 27., szerda

- a politikai pártok finanszírozásáról szóló törvény valóban növeli az átláthatóságot és véget vet a korrupciónak;
- a katonai bíróságok polgári személyek perbe fogására vonatkozó valamennyi fennmaradó hatáskörét ténylegesen megszüntetik;
- aláírják és ratifikálják az olyan nemzetközi megállapodásokat, mint az Európa Tanács nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményét, a regionális és kisebbségi nyelvek európai chartáját, a Nemzetközi Büntetőbíróság római alapokmányát és az Egyesült Nemzetek tengerjogi egyezményét;
- általában a jogalkotási folyamatot és különösen a kilencedik csomag végrehajtását a nem kormányzati szervezetek állandó és strukturált részvétele szolgálja a legmegfelelőbbben;

6. tudomásul veszi az új terrorizmus elleni törvény 2006. június 30-án történ elfogadását, amelyet a PKK megújuló és folyamatos megfélemlítő hadjárata, erőszakos és terrorcselekményeire tekintettel fogadtak el; felhívja a török hatóságokat annak biztosítására, hogy a törvény végrehajtása ne korlátozza még jobban az alapvető jogok és szabadságok gyakorlását és hogy megfelelő egyensúlyt alakítsanak ki a biztonsági igények és az emberi jogi garanciák között; hangsúlyozza különösen a terrorista cselekmények szigorú és szűk meghatározásának, a szólás- és a médiaszabadság teljes körű garantálásának – beleértve annak szabadságát, hogy valamennyi ügyet demokratikus eszközökkel lehessen megvédeni –, a terrorista bűncselekmények miatt kiszabott arányos büntetések, az európai normák szerint a védelemhez való valamennyi jognak, a biztonsági erők vagy hírszerző tisztek által elkövetett bűncselekményekért való teljes körű elszámoltathatóságnak és a bűnüldözési alkalmazottak lőfegyver-használatra történő felhatalmazása során alkalmazott különös körülmények fontosságát;

7. megállapítja, hogy ha folytatólagosan szükséges egyes, terrorista bűncselekményekhez köthető szervezetek terrorszervezetekként történő besorolása, annak hátrányos jogkövetkezményeivel együtt, az ilyen besorolásra vonatkozó eljárásnak átláthatónak és objektívnek kell lennie, és az érintett szervezeteknek lehetőséget kell biztosítani független bírói testülethez történő fellebbezésre;

8. elismeri a terrorizmus áldozatainak kártérítéséről szóló törvény fontosságát, amely a terrorista cselekmények áldozatai mellett az állam terroristaellenes műveleteinek áldozataira is vonatkozik; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a törvény nem felel meg teljesen az elvárásoknak, mivel a törvény szerint a kármegállapító bizottságok felszereltsége elégtelen feladataik megfelelő ellátásához;

9. felhívja Törökországot, hogy a teljes jogi eljárás során, beleértve a nyomozati és tárgyalási szakaszt, az ítélethozatalt és a fogva tartást, minden török állampolgár számára biztosítson a törvény előtt egyenlő bánásmódot, amely alól a kormányzati tisztviselők, a katonai személyzet vagy a biztonsági erők tagjai se élvezzenek mentességet; hangsúlyozza, hogy a büntetlenség elleni küzdelemben és a nyilvánosság bűnüldözésben való bizalmának megteremtése érdekében fontos, hogy a bűncselekményekkel vádolt tisztviselőket más, bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyekkel azonos feltételek alapján tarthassák fogva és tartóztathassák le;

10. felhívja Törökországot, hogy rövid időn belül helyezze hatályon kívül vagy módosítsa a büntető törvénykönyv azon rendelkezéseit (pl. a 216., 277., 285., 288., 301., 305. és 318. cikket), amelyek lehetővé teszik a bírók vagy ügyészek számára a törvények önkényes értelmezését, ezzel olyan ítéletek megszületését segítve elő, amelyek szemben állnak a szólás- és sajtószabadság elvével, és így fenyegetést jelentenek az emberi jogok és szabadságok tiszteletére nézve, illetve hátrányosan befolyásolják a demokrácia fejlődését;

11. helyteleníti, hogy a fellebbviteli bíróság 2006. július 12-én a Török Büntető Törvénykönyv 301. cikke alapján elítélte Hrant Dinket; megjegyzi, hogy bíróságoknak nem sikerült pozitív esetjogot teremteniük a büntető törvénykönyv rendelkezéseinek az EU szabványokkal összhangban történő magyarázatokor;

12. elismeri a török kormány által a kínzással szembeni „zéró tolerancia” érvényesítéséért 2002 óta tett erőfeszítéseknek köszönhetően a törvényalkotás terén elért előrelépést, amellyel teljesítette az Európai Parlament ajánlásait; elismeri továbbá a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzésére létrejött európai bizottság 2006-os, Törökországról szóló jelentésében leírt, a bűnüldöző szervek tisztviselői által elkövetett visszaélések csökkenő tendenciáját; hangsúlyozza, hogy hatékonyabb végrehajtási intézkedésekre van szükség, amint azt a bűnüldöző szervek tisztviselői által – különösen a délkeleti ország-részben – végrehajtott kínzások és bántalmazások bejelentett esetei számának változatlansága is mutatja, valamint az a tény, hogy e tisztviselők mindezt gyakran retorziók nélkül megtehetik – mint ahogy azt

2006. szeptember 27., szerda

többek között az Amnesty International 2006. évi jelentése is leírja; arra ösztönzi Törökországot, hogy ratifikálja a kínzás és egyéb kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezményhez csatolt opcionális jegyzőkönyvet; aggasztónak tartja a helyi bűnüldözés minőségét, amely elmarad az uniós normáktól;

13. a büntetlenség bármilyen fennmaradó formája elleni küzdelem és az emberi jogok nemzetközi védelmének megerősítése érdekében hangsúlyozza annak fontosságát, hogy Törökország ratifikálja a Nemzetközi Büntetőbíróság római alapokmányát;

14. elismeri a török kormány által a korrupció felszámolásáért 2002 óta tett erőfeszítéseknek köszönhetően a törvényalkotás terén elért fejlődést; felhívja a török hatóságokat, hogy nagy erővel folytassák a helyi korrupció elleni küzdelmet; emlékeztet a Korrupció Elleni Államok Csoportja által 2006 márciusában kiadott ajánlásokra, és sürgeti Törökországot, hogy tartsa be és hajtsa végre azokat;

15. sajnálja, hogy a büntetésvégrehajtó intézetek tekintetében a független emberi jogi intézmények az országban jelenleg nem tartanak fenn működő ellenőrzési rendszert;

16. megjegyzi, hogy az új büntető törvénykönyv hatálybalépését követően némi haladás mutatkozik a nők jogai tekintetében; hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a nők jogainak figyelmen kívül hagyása Törökországban továbbra is súlyos aggodalomra okot adó probléma, és kiemeli, hogy további erőfeszítések szükségesek a nőket érintő diszkriminatív gyakorlatok és a nőkkal szembeni erőszak felszámolására, valamint több menedékhely létesítésére a bajban lévő nők számára a civil társadalom női szervezeteivel együttműködésben és megfelelő finanszírozás mellett; felhívja Törökországot, hogy fokozza erőfeszítéseit annak biztosítására, hogy a nők teljes mértékben érvényesíthessék az oktatáshoz és a munkalehetőséghez való jogukat; tudomásul veszi a becsületbeli bűncselekmények elleni küzdelem terén azóta elért előrelépéseket, hogy a büntetést életfogytig tartó börtönbüntetésre emelték, hangot ad azonban aggodalmának a nők által, Délkelet-Törökországban elkövetett állítólagos öngyilkosságok gyors növekedése miatt; e tekintetben üdvözlözi a nem kormányzati szervezetek és a sajtó által Törökországban szervezett tudatosító kampányokat;

17. felszólítja a török hatóságokat, hogy tartsanak fenn állandó párbeszédet az Európai Parlamenttel a nők jogainak törökországi helyzetéről, és hogy vegyék figyelembe a nők által Törökországban a társadalmi, gazdasági és politikai életben betöltött szerepről szóló, az Európai Parlamentben 2006-ban megvitatandó második állásfoglalást;

18. megállapítja, hogy Törökországban az egyetemet végzett személyek 50 %-a, valamint olyan szakmai csoportok, mint a jogászok és orvosok 40 %-a nő;

19. üdvözlözi a török kormány szociális védelemre irányuló kezdeményezését, amely 49 gazdaságilag elmaradott területen pénzügyi kezdeményezések rendszerével ösztönzi a foglalkoztatás növekedését;

20. mély aggodalmát fejezi ki a Şemdinli ügy kapcsán, amelyben állítólag török biztonsági erők felrobantottak egy könyvesboltot, és a kijelölt ügyészt, Ferhat Sarikaya-t később elbocsátották, amit azóta a török parlament is vizsgál; hangsúlyozza, hogy súlyosan aggasztónak találja a hadseregnek a török társadalomban továbbra is betöltött – sőt, ismét növekvő – szerepét; kiemeli, hogy az objektív és pártatlan vizsgálatok szükséges előfeltételei annak, hogy helyreállítsák a lakosság bizalmát és biztosítsák az igazságszolgáltatás hitelét; sürgeti ezért a török parlament nyomozati jelentésének nyilvánosságra hozatalát;

21. fenntartja, hogy Törökországban a polgári és a katonai politikai és intézményi szerepek egyértelmű, alkotmányos szétválasztása olyan feltétel, amelynek elegendő kell tenni, ha komolyan felmerül Törökország EU-hoz történő csatlakozásának kérdése;

22. ismételten felhív a választási rendszer reformjára a 10 %-os küszöb csökkentése révén, ami biztosítaná a politikai erők és kisebbségek szélesebb körének képviselését a török parlamentben; e tekintetben üdvözlözi a választási rendszer reformjával kapcsolatos jelenlegi vitát;

23. emlékeztet arra, hogy egy új alkotmány létrehozását az uniós tagsághoz szükséges változások alapvető jellegének további és valószínűleg szükséges bizonyítékeként tekinti, és megjegyzi, hogy egy modern alkotmány a török állam modernizációjának alapját jelenthetné;

2006. szeptember 27., szerda

24. mélyen elítéli a török legfelső bíróság egy bírójának meggyilkolását; aggasztónak találja az ilyen bírák számára a rendőrség által nyújtott biztonság alacsony szintjét, mivel egyértelmű és nyilvános fenyegetéseknek vannak kitéve; felhívja a török kormányt e helyzet orvoslására;

25. elítéli a Törökország különböző városaiban a közelmúltban történt bombatámadásokat; részvétét fejezi ki e támadások és a korábbi támadások áldozatainak;

26. felszólítja a török kormányt, hogy alkalmazza az EU környezetvédelmi normáit olyan beruházásokra, amelyek valószínűsíthetően károsítják a környezetet, mint a bergamai aranybánya terve és más, hasonló bányászati tervek, továbbá a jelenleg építés alatt álló yortanli duzzasztógát, az İlisu duzzasztógát, amely olyan, történelmileg fontos tájak pusztulásához vezethet, mint Hasankeyf (amelyet az İlisu duzzasztógát előtene) és Allionoi (amelyet pedig az Allini duzzasztógát öntene el) és más, a Munzur völgyében és Yusufeliben, Artvin tartományban tervezett duzzasztógátak;

Emberi jogok és a kisebbségek védelme

27. sajnálatosnak tartja, hogy a jelentés szerint az alapvető jogok és szabadságok terén a tavalyi évben csak korlátozott mértékű előrehaladást sikerült elérni; elítéli az emberi jogok és szabadságok mindennemű megsértését, valamint e jogok és szabadságok gyakorlásának mindennemű korlátozását;

28. ismételten hangsúlyozza, hogy Törökországnak meg kell felelnie az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezménynek, ideértve az Emberi Jogok Európai Bírósága által hozott valamennyi ítélet teljes körű és idejében történő végrehajtását;

29. aggasztónak találja a Törökországból az iparosodott államokba 2005-ben távozott menedékkérők számát; ezt arra utaló jelzésként értékeli, hogy Törökország mind a határőrizet, mind az igazságszolgáltatás, a tolerancia és az emberi jogok megőrzése terén elvárások alul teljesít; elismeri ugyanakkor azt a 2001–2005 közötti időszakban elért előrelépést, hogy a Törökországból érkező menedékkérők számát 65 %-kal csökkent, aminek következtében 2005-ben alig több mint 10 000 ilyen személyt regisztráltak;

30. emlékezteti Törökországot arra az ajánlására, hogy az emberi jogok felügyeletét alakítsák át oly módon, hogy a felügyelettel jelenleg megbízott szolgálat feladataival bízzanak meg független felügyeleti szerveket, amelyeknek elegendő erőforrást bocsátanak rendelkezésükre a hatékony működéshez Törökország valamennyi régiójában, és hatalmazzák fel őket arra, hogy bármelyik rendőrségi fogdában bármikor tarthassanak ellenőrzést, miközben szorosan együttműködnek az emberi jogokkal foglalkozó, független török nem kormányzati szervezetekkel; hangsúlyozza, hogy sürgősen szükség van az emberi jogok előmozdításával és tiszteletben tartásuk érvényre juttatásával foglalkozó intézmények kapacitásának konszolidálására és bővítésére; üdvözli Törökország és az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának kínzások felszámolásáért felelős különmegbízottja közötti együttműködést, és felszólítja Törökországot valamennyi ENSZ emberi jogi tanácsi külön eljárásra való állandó meghívás fenntartására;

31. tiszteletben tartja egy olyan ország érzékenységet, ahol a nagy többség szunnita muzulmán, ám emlékezteti Törökországot a részére a sok kultúrával, etnikummal és vallással rendelkező Oszmán Birodalom által örökölt hagyott fontos kulturális és történelmi hagyaték megőrzésére; sajnálattal veszi tudomásul, hogy a vallásszabadság terén a fenti említett 2005. szeptember 28-i állásfoglalása óta semmilyen előrelépés nem történt; hangsúlyozza, hogy a polgárok bármely vallás gyakorlására vagy bármely felekezethez való tartozásra vonatkozó szabadságának ki kell terjednie arra, hogy másokkal azonos jogi és adminisztratív lehetőségeket biztosítsanak számukra vallásuk gyakorlására, közösségeik megszervezésére, közösségi vagyontárgyak birtoklására és adminisztrációjára, valamint a papképzésre;

32. határozottan elítéli Andrea Santoro atya, olasz pap és misszionárius meggyilkolását;

33. korábbi állásfoglalásaival összhangban ismételten felhívja a török hatóságokat, hogy teljesítsék a vallásszabadság terén vállalt kötelezettségeiket, és tegyenek konkrét lépéseket a vallási kisebbségek előtt álló akadályok felszámolására, különösen ami jogállásukat, a papképzést és egyházaik tulajdonjogát illeti (az Ökumenikus Patriarchátustól például az utóbbi időben 30 ingatlant tulajdonítottak el); felszólítja a török hatóságokat, hogy azonnal hagyjanak fel a vallási közösségek ingatlanjainak lefoglalásával és értékesítésével; felszólít a görög ortodox Halki szeminárium azonnali újbóli megnyitására és az ökumenikus patriarchátus egyházi címének nyilvános használatára; felszólít az aleviták védelmére és elismerésére, beleértve a Cemházak vallási központokként történő elismerését; felszólít a jezidiek védelmére és elismerésére és jezidi imahelyek létrehozására, és mindennemű hitoktatás önkéntességét, valamint arra, hogy a hitoktatást a szunnita valláson kívül terjesszék ki más vallásokra is, továbbá alternatív tantárgy létrehozására azok számára, akik nem kívánnak vallási oktatásban részt venni, melynek keretében értékekről, normákról és etikai kérdésekről esik szó; felszólít valamennyi törökországi keresztény kisebbség (pl. az isztambuli, imvroszi és tenedoszi görögök) alapvető jogainak védelmére;

2006. szeptember 27., szerda

34. reméli, hogy XVI. Benedek pápa közeledő törökországi látogatása hozzájárul majd a keresztény és muzulmán világ közötti kultúra- és vallásközi párbeszéd megerősítéséhez;
35. felszólítja a török hatóságokat a Nemzetközi Bíróság által hozott határozatok teljes körű tiszteletben tartására és végrehajtására, továbbá joggyakorlatának való megfelelésre;
36. ragaszkodik ahhoz, hogy Törökországnak teljes mértékben garantálnia kell valamennyi vallási közösség alapvető jogainak védelmét; elvárja, hogy az alapítványokról szóló törvény átdolgozott tervezete tükrözze az Európai Parlament és a Bizottság által tett ajánlásokat, és feleljen meg az európai normáknak, ugyanakkor elégítse ki a vallási értelemben sokszínű török társadalom várakozásait;
37. megállapítja, hogy a török társadalmon belül fontos vita zajlik a fejkendő viseletéről; rámutat, hogy e kérdésben nincs európai szabályozás, de kifejezi reményét azt illetően, hogy Törökországban kompromisszum születik az egyetemi hallgatók fejkendőviseléséről;
38. ismételten kéri a török hatóságokat, hogy a szakszervezeti jogok tekintetében alkalmazza a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által előírt normákat, tartózkodjanak a szakszervezetek működésébe való politikai beavatkozástól, vegyék figyelembe a szakszervezeteket a politikai döntéshozatal során és szenteljének külön figyelmet a nők munkaerő-piaci részvételének előmozdítására, valamint amellet, hogy üdvözlő néhány közelmúltbeli sikert, mint például a gyermekmunka elleni tervet Adanában, további, gyermekmunkát tiltó törvények bevezetésére szólít fel; üdvözli az ILO által készített legutóbbi értékelést, amely Törökországot a gyermekmunka elleni küzdelem egyik sikeres példájaként említi, és éppen ezért üdvözli a török kormány azon hosszú távú célkitűzését, amely szerint 2012-re szeretnék teljes mértékben megszüntetni a gyermekmunka legrosszabb formáit;
39. üdvözli a kurd nyelvű adások sugárzásának megkezdését, ami fontos lépésnek tekinthető, feltéve, hogy a későbbiekben tovább csökkentik a rájuk vonatkozó valamennyi korlátozást, beleértve a kurd közösségek által és azok számára készített egyedi műsortervezést, lehetőséget adva a kurd származású török állampolgároknak kulturális és oktatási jogaik szabad gyakorlására;
40. emlékeztet arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága javasolta Törökországnak a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadók tekintetében új jogi keret létrehozását, és emlékezteti Törökországot, hogy a katonai szolgálat lelkiismereti okokból történő megtagadásához való jogot az EU Alapjogi Chartája elismeri; üdvözli ezért az Igazságügyi Minisztérium arra irányuló kezdeményezését, hogy tegye törvényessé a katonai szolgálat lelkiismereti okokból történő megtagadásának jogát, és hogy Törökországban alternatív szolgálatot vezessen be; aggasztja, hogy a török katonai bíróság közelmúltbeli döntésében egy katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személyt börtönbüntetésre ítélték, és a katonai bíróság nyíltan elutasította az Emberi Jogok Európai Bírósága vonatkozó ítéletének tiszteletben tartását; elítéli azon újságírók és írók folyamatos üldözését, akik támogatásuknak adtak hangot a katonai szolgálat lelkiismereti okokból történő megtagadásához való jogot illetően;
41. határozottan támogatja a törökországi demokratikus civil társadalom tevékenységeit, legelsősorban a Török Emberi Jogi Szövetség és a Török Emberi Jogi Alapítvány tevékenységeit; elismeri, hogy az ilyen demokratikus szervezetek felbecsülhetetlen értékű munkát végeznek, különösen az emberi jogi helyzet nyomon követése terén;
42. felszólítja a Bizottságot, hogy a török civil társadalmat képviselő, fent említett demokratikus szervezetek tevékenységeihez nyújtson átfogó, határozott támogatást, különösen pénzügyi tekintetben;
43. mélységesen elítéli a szélsőjobboldali szervezetek által működtetett idegengyűlölő és rasszista Talaat Pacha bizottságot az európai elvek súlyos megsértéséért, és az ugyanazon szervezetek által Lyonban és Berlinben szervezett tagadó demonstrációkért; felszólítja Törökországot a bizottság megszüntetésére és tevékenységei felszámolására;

Délkelet

44. mélyen elítéli a Kurd Munkáspárt által végrehajtott újabb erőszakos terrorcselekményeket; hangsúlyozza, hogy az ország különböző részeiben a török állampolgárok ellen a konfliktusban érintett bármely fél által elkövetett erőszakot soha nem lehet legitimálni; szolidaritását fejezi ki Törökországgal a terrorizmus elleni küzdelmében, és ennek megfelelően felszólítja a PKK-t, hogy jelentsen be és vezessen be azonnali tűzszünetet;
45. üdvözi a Demokratikus Társadalom Párt felhívását, amely egy tűzszünetre és a dél-keleti konfliktusra vonatkozó tárgyalásokra irányul, és felszólítja a PKK-t, hogy adjon erre pozitív választ;

2006. szeptember 27., szerda

46. megállapítja, hogy jelenleg a civil társadalom számos képviselője ellen folyik eljárás, és félemlítik meg őket nap mint nap, amely gyakorlat egyik áldozata Mehdi Zana, az Európai Parlament Szaharov-díját elnyerő Leyla Zana férje; felszólítja a török kormányt a törökországi demokratikus civil társadalom említett képviselőire kirótt korlátozások megszüntetésére;

47. mély aggodalmának ad hangot a délkeleten kialakult feszültségek láttán, amely súlyosan veszélyezteti a békét és a stabilitást a régióban; hangsúlyozza a Kelet- és Délkelet-Törökország területén a feszültségek csökkentésében elért további előrehaladás fontosságát, amelyet teljesíteni kell a reformok fenntarthatósága és hitelessége biztosításának érdekében; a konfliktusban érintett valamennyi felet felszólítja, hogy tartózkodjanak az erőszak alkalmazásától, illetve attól, hogy erőszakra erőszakkal feleljenek; fontosnak tartja, hogy ne terjesszék ki a terrorizmus fogalmát olyan mértékben, ami lehetővé tenné, hogy nem terrorista bűncselekményeket vonjanak a török terrorrelenes törvény hatálya alá, amely a terrorizmust annak céljai alapján definiálja az egyes bűncselekményekre történő utalás helyett, vázlatos és átfogó módon, és ezzel veszélyezteti az alapvető szabadságjogokat;

48. kifejezi azon meggyőződését, hogy a Demokratikus Társadalom Párt (DTP) felhívása, miszerint a jogfosztott PKK jelentsen be egyoldalú tűzszünetet, reményt ad arra, hogy Délkelet-Törökország és az ország többi része kiszabadul az erőszak ördögi köréből;

49. felhívja a török hatóságokat, hogy alkalmazzanak európai normákat a gyanúsítottak letartóztatására és fogva tartására; felszólítja a török hatóságokat, hogy a fogva tartás során vagy a biztonsági erők által alkalmazott állítólagos erőszak miatt bekövetkezett halálesetknél biztosítsanak teljes körű hozzáférést független patológusok számára; aggasztónak tartja a gyermekek ellen irányuló erőszakot, amely a 2006. márciusában történt diyarbakiri zavargások alkalmával emberleleteket követelt; megjegyzi, hogy a 2005 júliusában elfogadott új gyermekvédelmi törvény fiatalok elleni elkövetőkre vonatkozó rendelkezései nem felelnek meg teljesen a nemzetközi követelményeknek;

50. felhívja a török kormányt, hogy Erdoğan miniszterelnök biztató tavalyi nyilatkozatát követően keresse a kurd probléma demokratikus megoldásának lehetőségét; kulcsfontosságúnak ítéli az egyensúly megteremtését a helyzet kézben tartása (tekintettel a biztonsági vonatkozásokra és a civil-katonai feszültségek elkerülésére), valamint a politikai párbeszédnek és a délkeleti régió gazdasági-társadalmi fejlődésének megfelelő eszközökkel támogatott, átfogó stratégiával történő hatékony előmozdítása között; felhívja a török kormányt, hogy fektessen be a délkeleti régió társadalmi-gazdasági fejlődésébe, és törekedjen a nemzeti átlag és a déli, illetve délkeleti országrész közötti különbségek csökkentésére, amely megfigyelhető többek között a munkanélküliség, az oktatásba való bejutás, a lakhatás és az egészségügy terén, és kezdeményezzen építő párbeszédet a békés partnerekkel; kéri a kurd közösség megválasztott képviselőit, hogy a török kormány által kezdeményezett ilyen jellegű párbeszédhez készségesen viszonyuljanak, szilárdan kitartva az erőszakmentesség elve mellett; e tekintetben emlékeztet arra, hogy a megválasztott kurd képviselőknek megfelelő eszközökkel – pl. a választási küszöb csökkentése révén – lehetővé kell tenni a demokratikus folyamatokban való fokozottabb részvételt; hangsúlyozza egy hatékony, decentralizált közigazgatás megteremtésének szükségességét;

51. hangot ad hitének, hogy a Délkelet ilyen beruházási és fejlesztési programjához szükséges pénzügyi eszközöket Törökország nem képes egyedül biztosítani, és ezért szélesebb nemzetközi keretben kell ezeket megteremteni; felszólítja a török kormányt és a Bizottságot annak megvizsgálására, hogy az EU előcsatlakozási támogatása ezzel kapcsolatosan milyen mértékben alkalmazható;

52. üdvözli a belföldön kitelepített személyekről szóló törvény elfogadását, amely hatékony alkalmazása esetén a jogorvoslat fontos eszköze lehet; ugyanakkor megjegyzi, hogy a faluőrök folyamatos jelenléte és a kiújuló erőszak korlátozza a visszatérés jogát; ezért kéri a török hatóságokat, hogy fegyverezék le a faluőröket, és számolják fel a faluőri rendszert;

53. felszólítja a török kormányt, hogy mutasson hajlandóságot kurd kérdés politikai megoldására, és kezdjen tárgyalásokat a legálisan működő és a kurdokkal szimpatizáló Demokratikus Társadalom Párttal, amely tűzszünetre és politikai párbeszédre szólított fel;

2006. szeptember 27., szerda

Regionális ügyek és külkapcsolatok

54. üdvözli Isztambul 2010-es európai kulturális fővárossá történő jelölését;
55. megerősíti azt a nézetét, hogy egy modern, demokratikus és világi irányítású török állam, miközben fokról-fokra igazodik az EU tagállamok politikáihoz, építő és stabilizáló szerepet játszhat a civilizációk, valamint az Európai Unió és a Törökországot övező régió, különösen a Közel-Kelet országai közötti megértés előmozdításában; e tekintetben üdvözli a török kormány és parlament döntését, miszerint részt vesz az ENSZ libanoni békefenntartó műveletében;
56. tudomásul veszi Törökország javaslatát egy szakértői bizottság felállítására – amelynek az ENSZ védnöksége alatt kell működnie – a múlt tragikus tapasztalatainak feldolgozása céljából, és Örményországnak a javaslat kapcsán elfoglalt álláspontját; sürgeti mind a török, mind az örmény kormányt, hogy folytassák a megbékélési folyamatot, amely egy kölcsönösen elfogadható javaslatra vezet; üdvözli, hogy a közelmúltban Törökországban folytatott vitákkal legalább kezdetét vette az Örményországgal közös fájdalmas történelmi múlt feldolgozása; hangsúlyozza, hogy bár az örményeket sújtó népirtás elismerése, mint olyan, formálisan nem tartozik a koppenhágai kritériumok közé, alapvetően fontos, hogy egy EU tagság felé haladó ország elfogadja és elismerje saját történelmét; e tekintetben kéri a török hatóságokat, hogy könnyítsék meg a kérdéssel foglalkozó kutatók, értelmiségiek és akadémikusok munkáját, biztosítva számukra a történelmi levéltárakhoz való hozzáférést, és valamennyi vonatkozó dokumentumot; sürgeti Törökországot, hogy feltételek nélkül tegye meg a szükséges lépéseket a diplomáciai és jó szomszédi viszony megteremtéséhez Örményországgal, az Örményországgal szemben alkalmazott gazdasági blokádnak visszavonásához és a szárazföldi határ mielőbbi megnyitásához, az Európai Parlament 1987 és 2005 között elfogadott állásfoglalásaival összhangban, teljesítve ezzel a csatlakozási partnerség prioritásait és a határviták békés rendezéséről szóló tárgyalási keret követelményeit, amelyek mind az EU csatlakozás kötelező feltételei; az egyéb kisebbségek (pl. a pontoszi görögök és az asszírok) esetében is hasonló álláspontot kellene elfoglalni;
57. felszólítja Törökországot a jó szomszédi kapcsolatok iránti kötelezettségvállalásra; e tekintetben emlékezteti Törökországot, hogy tartózkodnia kell a szomszédos országok ellen irányuló mindennemű fenyegetéstől (mint a Görögország elleni „casus belli” fenyegetés felségvizei kiterjedésének meghatározásához fűződő joga miatt) és feszültségkeltő katonai tevékenységtől (pl. az athéni, repüléstájékoztató körzetre vonatkozó szabályok sorozatos megsértése és a görög légtérbe történő berepülések), ami veszélyezteti a légi irányítás biztonságát, befolyásolja a jó szomszédi kapcsolatokat és hátrányosan befolyásolhatja a csatlakozási folyamatot; felszólítja Törökországot, hogy tegyen komoly és fokozott erőfeszítéseket a szomszédai fennálló viták megoldására, összhangban az ENSZ alapokmányával és más vonatkozó nemzetközi egyezményekkel; az Európai Tanács 1999. december 11-i helsinki ülésének elnökségi következtetéseiben és a csatlakozási partnerség rövid távú prioritásaiban foglaltaknak megfelelően, amennyiben nem kerül sor rendezésre, a fennálló határkérdéseket (pl. az Égei-tenger kontinentális talapzatának körülhatárolása) a Nemzetközi Bíróság elé kell vinni végleges és kötelező erejű jogi rendezés érdekében;
58. csalódottságát fejezi ki amiatt, hogy szerződéses kötelezettségei ellenére Törökország továbbra is fenntartja a ciprusi lobogó alatt közlekedő és a Ciprusi Köztársaság kikötőiből érkező hajókkal szemben alkalmazott korlátozásokat, megtagadva e hajóktól a török kikötőkbe való behajózás jogát, valamint a ciprusi repülőgépekkel szemben alkalmazott korlátozásokat, megtagadva azoktól a török légtérbe való berepülés és a török repülőtereken történő leszállás jogát; emlékezteti Törökországot, hogy ez a gyakorlat kimeríti az ankarai megállapodás, az ahhoz kapcsolódó vámunió és a kiegészítő jegyzőkönyv megsértését, mivel a korlátozások sértik az áruk szabad mozgásának elvét; igyekszik együttműködni a török hatóságokkal annak érdekében, hogy teljes mértékben megfelelőhessenek kötelezettségeiknek e tekintetben a hazai politikai feszültségek súlyosbítása nélkül, ami ellentétes lenne a Ciprusal való hosszú távú megbékéléshez fűződő érdekekkel; sajnálja, hogy Törökország fenntartja vétőjét a Ciprusi Köztársaság nemzetközi szervezetekben és multilaterális megállapodásokban való részvételével szemben;
59. sürgeti Törökországot, hogy a lehető leghamarabb tegyen konkrét lépéseket a Törökország és valamennyi uniós tagállam közötti kétoldalú kapcsolatok rendezése érdekében, ideértve a Ciprusi Köztársaságot is; ezzel összefüggésben emlékeztet a Tanács 2005. szeptember 21-i említett nyilatkozatára;
60. tudomásul veszi az EU és a NATO közötti együttműködés aktuális nehézségeit, és felszólítja Törökországot, hogy vizsgálja felül valamennyi EU-tagállam NATO-tagságával kapcsolatos álláspontját;

2006. szeptember 27., szerda

61. emlékezteti Törökországot, hogy valamennyi tagállam elismerése, a Ciprusi Köztársaságot is beleértve, a csatlakozási folyamat elengedhetetlen része; felszólítja Törökországot, hogy mihamarabb tegyen konkrét lépéseket a Ciprusi Köztársasággal való kétoldalú kapcsolatok normalizálása érdekében; sürgeti Törökországot, hogy maradéktalanul hajtsa végre az ankarai megállapodás és kiegészítő jegyzőkönyve rendelkezéseit, továbbá a csatlakozási partnerségből származó prioritásokat; felhívja a török hatóságokat, hogy tanúsítsanak konstruktív hozzáállást a ciprusi kérdés ENSZ keretein belül történő átfogó rendezéséhez, amely mind a török, mind a görög származású ciprusi lakosság számára elfogadható és az ENSZ korábbi munkáján alapul és az Európai Uniót, illetve a közösségi vívmányokat megalapozó elveken épülő kiegyensúlyozott megoldáshoz vezet; felszólítja Törökországot, hogy a vonatkozó ENSZ határozatoknak megfelelően, egy konkrét ütemtervet követve, mihamarabb gondoskodjon csapatai kivonásáról; üdvözli a Papadopoulos úr és a Talat úr között 2006. július 3-án létrejött találkozót, amely a 2006. július 8-i megállapodáshoz vezetett; további kapcsolatfelvételre ösztönöz olyan párbeszéd kialakítása érdekében, amely átfogó rendezést eredményezhet;

62. felszólítja mindkét felet arra, hogy a ciprusi kérdésnek az ENSZ keretében történő és az EU alapját jelentő elvekre épülő átfogó rendezése érdekében helyezkedjen konstruktív álláspontra;

63. rámutat, hogy a török katonák kivonása megkönnyítheti az érdemi tárgyalások folytatását, és a vonatkozó ENSZ határozatok szerint felszólítja a török kormányt, hogy a török csapatokat konkrét ütemterv alapján mihamarabb vonják ki a térségből;

64. üdvözli a ciprusi török közösség gazdasági fejlődését ösztönző pénzügyi támogatási eszköznek az Általános Ügyek Tanácsa 2006. február 27-i ülését követően történt létrehozását; támogatja a Bizottság ezen források végrehajtására irányuló erőfeszítéseit; felhívja a Tanácsot, hogy indokolatlan késedelem nélkül tegyen újabb erőfeszítéseket a Ciprus északi részét érintő kereskedelemkönnyítési szabályozásról szóló megállapodás létrejötte érdekében, beleértve a famagustai kikötő esetleges közös EU és ENSZ ellenőrzés alá vonására irányuló további megfontolásokat, az Általános Ügyek Tanácsa 2006. február 27-i ülésén hozott egyhangú határozattal összhangban, figyelembe véve a 2004. április 26-i tanácsi következtetéseket és a luxemburgi elnökség alatt folytatott konzultációkat, továbbá a Ciprusi Köztársaság és másik kilenc ország csatlakozási okmányához csatolt 10. jegyzőkönyv alapján, és felhívja Ciprus és Törökország kormányait, hogy tegyenek újabb kezdeményezéseket a két közösséget összekötő kapcsolatok szorosabbra fűzése érdekében, ezzel építve a kölcsönös bizalmat;

65. üdvözli a teljes mértékben szabad piacgazdaságként elismert török gazdaság kedvező alakulását, amelyben erős növekedés (2005-ben kb. 7,6%) és a közvetlen külföldi befektetés jelentős és növekvő mértéke tapasztalható; továbbra is aggasztónak találja azonban a folyó fizetési mérleg jelenlegi hiányát, amely egyre nő, illetve a magas munkanélküliségi rátát (kb. 10,9% 2006 márciusában); felszólítja a török kormányt, hogy tegyen további erőfeszítéseket a pozitív dinamika fenntartható fejlődéssé és makrogazdasági stabilitássá alakítása érdekében, egyúttal kísérletet téve a társadalmi-gazdasági fejlődés jelentős regionális egyenlőtlenségeinek csökkentésére a jövedelem, az egészségügy, az oktatásba való bejutás, a munkaerőpiac és más életfeltételek tekintetében (az isztambuli régióban az egy főre jutó jövedelem 43%-kal magasabb az országos átlagnál, és körülbelül négyszerese a legszegényebb régióénak);

66. megállapítja, hogy a vámunió átfogó sikere ellenére számos régóta lejárt esedékességű, nem teljesített kötelezettsége áll fenn Törökországnak különösen a kereskedelem fennálló technikai akadályait illetően, mint például a marhahús behozatalának tilalma, az állami támogatások összehangolásának hiánya, illetve a szellemi tulajdonjogok érvényesítésének komoly hiányosságai; sürgeti Törökországot, hogy e területen tegyen azonnali előrelépést, és emlékezteti annak szükségességére, hogy a vámunióról szóló megállapodás szerinti kötelezettségeit tiszteletben tartsa;

Tárgyalások

67. emlékezteti Törökországot, hogy a tanácsi határozat alapján a Bizottságnak kötelessége 2006-ban jelentést tenni a kiegészítő jegyzőkönyv Törökország általi teljes végrehajtásáról, és hogy az e téren tett előrelépések hiánya súlyos következményekkel járhat a tárgyalási folyamatra nézve, sőt, akár a tárgyalások leállítását is eredményezheti;

68. hangsúlyozza, hogy Törökország politikatervezéséhez és az EU Törökországgal kapcsolatos politikájának kialakításához pontos, strukturált és alapos kutatásra, valamint statisztikai adatokra lesz szükség;

2006. szeptember 27., szerda

69. sajnálatát fejezi ki, hogy Törökország továbbra is ellenzi Ciprus olyan nemzetközi szervezetekben és mechanizmusokban való tagságát, mint az OECD, az Missile Technology Control Regime, a fekete-tengeri együttműködés és a wassenaari megállapodás; felszólítja Törökországot, hogy a lehető leghamarabb változtasson a Ciprusi Köztársaság tekintetében folytatott ezen politikáján;
70. hangsúlyozza az EU és Törökország közötti energiabiztonsági párbeszéd fokozásának szükségességét, mivel az energiaellátási útvonalak diverzifikálása mindkét fél érdekeit szolgálja;
71. előző állásfoglalásaival, valamint a Tanács és a Bizottság álláspontjával összhangban elvárja, hogy a csatlakozási partnerségben megfogalmazott rövid távú prioritások végrehajtására 2007 vége előtt, a közép-távú prioritások végrehajtására pedig 2009 vége előtt kerüljön sor; hangsúlyozza, hogy a tárgyalások első fázisában a politikai feltételrendszer teljes megvalósítását kell elsőbbségként kezelni, és hogy ezen egyértelmű célok elérése a tárgyalási folyamat folytatásának előfeltétele;
72. üdvözli az EU elnökségének javaslatát arra vonatkozóan, hogy a politikai feltételekkel a tárgyalások teljes időtartama alatt foglalkozzanak, az oktatásról és kultúráról szóló fejezettel kezdve; nagyon sajnálja, hogy nem sikerült konszenzusra jutni e javaslat kapcsán, és hogy a politikai feltételekkel ezért csak bizonyos politikai területekről szóló tárgyalások alkalmával foglalkoznak majd; hangsúlyozza, hogy ezáltal még lényegesebbé válik a csatlakozási partnerségben megfogalmazott rövid és középtávú prioritások megvalósítására megállapított határidők (2007 vége és 2009 vége) betartása a szükséges politikai reformok és a csatlakozási folyamat hitelének biztosítása érdekében;
73. hangsúlyozza, hogy Törökország saját érdekében és a reformfolyamat visszafordíthatatlanságába vetett bizalom fenntartása céljából fontos, hogy a reformoknak az országon belül maguk a polgári és katonai hatóságok adjanak lendületet, továbbá a civil társadalom és azok ne csak a Törökországra nehezedő külső nyomás eredményei legyenek;
74. ugyanúgy fontosnak ítéli meg, hogy a török kormány fokozottabb erőfeszítéseket tegyen a nyilvánosság előtt annak kifejtésére, hogy a Törökország uniós csatlakozási folyamata folyamatos nemzeti reformfolyamatot feltételez, amelyben a siker fokmérője nem egyes intézkedések meghozatala, hanem egy európai norma elérése a demokratizálódás és politikai liberalizálódás tekintetében, hogy ne csak egyes gyakorlatokon, hanem a lakosság és a hatóságok hozzáállásán is változtassanak;
75. tudomásul veszi a török kormány azon szándékát, hogy polgári célú atomenergia-termelés céljából folytassa az atomerőművek építését; sürgeti a török kormányt, hogy kötelezze el magát a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség által megállapított feltételek teljes körű tiszteletben tartása mellett, és hogy azzal szorosan működjön együtt a reaktorok biztonsága, továbbá a környezet védelme érdekében; ezzel kapcsolatosan felszólítja a Bizottságot, hogy a csatlakozási tárgyalások során közelről kísérje figyelemmel a közösségi vívmányok átültetését;
76. hangsúlyozza, hogy a tárgyalások megkezdése csupán egy hosszú, jellegéből fakadóan nyitott folyamat kezdete, amely nem vezet szükségszerűen és automatikusan csatlakozáshoz; hangsúlyozza azonban, hogy a tárgyalások célja a török EU-tagság, és hogy e cél megvalósítása mindkét oldal erőfeszítéseitől függ;
77. ismételtelen kijelenti, hogy a demokrácia, az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának, valamint a jogállamiság és a nemzetközi jog elveinek súlyos és tartós megsértése esetén a Bizottság a tárgyalások felfüggesztését javasolhatja a Tanácsnak, amely azután minősített többséggel határoz;
78. függetlenül a tárgyalások végső sikerétől úgy véli, hogy az EU és Törökország közötti kapcsolatoknak biztosítaniuk kell, hogy Törökország továbbra is teljes mértékben az európai struktúrákba ágyazódjon;
79. emlékeztet arra, hogy az EU Törökország befogadására vonatkozó képessége és az integráció lendületének egyidejű fenntartása mind az EU, mind Törökország érdekeit szolgáló lényeges szempont; sajnálja, hogy a Bizottság nem tudta 2005-re elkészíteni a hatástanulmány folytatását; kéri ezért annak közzétételét a hatástanulmány 2006-os folytatásával egyidejűleg; rendkívüli fontosságúnak ítéli, hogy az EU idejében megteremtse az intézményi és pénzügyi feltételeket Törökország csatlakozásához; emlékeztet e tekintetben arra, hogy a Nizzai Szerződés nem biztosít elfogadható alapot az esetleges további új tagállamok csatlakozására vonatkozó további döntésekhez, ezért ragaszkodik ahhoz, hogy a szükséges reformokat az alkotmányos

2006. szeptember 27., szerda

folyamat keretében valósítsák meg; emlékeztet arra, hogy Törökország csatlakozásának költségvetési kihatásait csak a 2014 utáni pénzügyi keretben lehet felmérni; várja e tekintetben a Bizottság által az Európai Tanács 2006. decemberi ülését megelőzően az Unió felvevőképességéről benyújtandó jelentést;

80. hangsúlyozza, hogy a korábbi tárgyalások során folytatott gyakorlattal ellentétben Törökország esetében szükség van az európai lakosság folyamatos és intenzív tájékoztatására magukról a tárgyalásokról és a Törökország által e tekintetben megvalósított előrehaladásáról;

*

* *

81. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, az Európa Tanács főtitkárnak, az Emberi Jogok Európai Bírósága elnökének, valamint Törökország kormányának és parlamentjének.
